Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams

Lietas arhīva Nr. A42-01194-23/9
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:1204.A420119423.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 4.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Lolita Andersone,
piedaloties pieteicējai /pers. A/ un viņas pārstāvim /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Uzņēmumu reģistra pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei /pers. D/
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ tiktu ierakstīta komercreģistrā.

Aprakstošā daļa

[1] Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā (turpmāk – reģistrs) 2022.gada 7.oktobrī tika saņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – sabiedrība) /Nosaukums A/ dibinātāju 2022.gada 5.oktobra pieteikums un tam pievienotie dokumenti par komercsabiedrības ierakstīšanu komercreģistrā, kurā citstarp norādīts, ka sabiedrības /Nosaukums A/ juridiskā adrese ir /adrese/ un valdes locekļa amatā iecelta /pers. A/.
Ar reģistra valsts notāra 2022.gada 21.oktobra lēmumu Nr.21-6/89739 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteikta komercsabiedrības ierakstīšana komercreģistrā, pamatojoties uz likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.^{16} panta septīto daļu. Pieteicēja /pers. A/ apstrīdēja minēto lēmumu.
Ar reģistra galvenā valsts notāra 2022.gada 14.decembra lēmumu Nr.1-5n/275 (turpmāk – lēmums) atstāts negrozīts sākotnējais lēmums. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.
[1.1] Reģistra valsts notārs, konstatējot, ka pieteikumā norādītajā sabiedrības juridiskajā adresē jau ir reģistrēti vairāki tiesību subjekti, nosūtīja informāciju Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – dienests) pārbaudes veikšanai. Reģistrā saņemts dienesta 2022.gada 18.oktobra atzinums Nr.P003-35/8.13.6/112296 par nodokļu riskiem (turpmāk – atzinums), kurā norādīts, ka pieteiktā valdes locekle (pieteicēja) nav veikusi pasākumus, kas nodrošinātu savlaicīgu nodokļu samaksu valsts budžetā, un, iespējams, nespēs sekmīgi pārstāvēt arī sabiedrību /Nosaukums A/.
[1.2] Reģistrs nav tiesīgs vērtēt dienesta izsniegtā atzinuma tiesiskumu un saturu vai tajā norādītos argumentus. Tāpat arī reģistrs nav tiesīgs vērtēt, vai tiesību subjektam ir veikta nodokļu parāda nomaksa un vai sakarā ar minēto šobrīd ir vai nav konstatējami nodokļu riski. Attiecīgo jautājumu risināšanai un atzinumā ietverto argumentu pamatojuma noskaidrošanai pieteicējai jāvēršas dienestā.

[2] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu, kurā norādīja turpmāk minēto.
[2.1] Uz pieteikuma sastādīšanas dienu sabiedrības /Nosaukums B/ viss nodokļu parāds ir nomaksāts, ko apliecina pievienotā izdruka no dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas par budžeta maksājumu nomaksas stāvokli uz 2022.gada 17.novembri.
[2.2] Pieteicēja, 2022.gada 31.augustā, stājoties valdes locekļa amatā sabiedrībā /Nosaukums B/, pārņēma to ar nodokļu parādu. Pieteicējas uzdevums bija panākt, ka tiek nomaksāti visi nodokļi, kas arī ir izpildīts pilnā apmērā.
[2.3] Stājoties valdes locekļa amatā sabiedrībā /Nosaukums B/, pieteicējai dienests nebija paziņojis, ka tikai tāpēc, ka pieteicēja ieņems amatu minētajā uzņēmumā, viņai var rasties jebkādi riski, tajā skaitā tiesības ieņemt valdes locekles amatu citā uzņēmumā. Pieteicēja tiesiski paļāvās, ka minētajā uzņēmumā izpildīs dalībniekiem dotos solījumus un novērsīs uzņēmuma nodokļu parādu.
[2.4] Pieteicēja, esot sabiedrībā /Nosaukums B/, ir veikusi pasākumus, kas nodrošinātu savlaicīgu nodokļu samaksu valsts budžetā, kā arī nodrošinājusi, ka tiek iesniegts gada pārskats, visas nepieciešamās deklarācijas.
[2.5] Pieteicēja nav iepazinusies ar atzinumu. Reģistrs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav ņēmis vērā minētos apstākļus, nav pārbaudījis pieteicējas sniegtās ziņas, bet vienīgi balstījies uz atzinumu.
[2.6] Dienestam un reģistram bija pienākums brīdināt vai pieprasīt paskaidrojumu pieteicējai, kāpēc tā stājas valdes locekļa amatā sabiedrībā /Nosaukums B/ un arī laicīgi brīdināt par sekām, kas var iestāties, ja pieteicēja uzņemsies faktiski pienākumu nodrošināt, ka sabiedrība /Nosaukums B/ samaksās nodokļu parādu un sakārtos grāmatvedību.
[2.7] Atzinums nevar uzrādīt kādus konkrētus pieteicējas kā personas, pilsoņa riskus, bet tikai sabiedrības /Nosaukums B/ riskus. Pārsūdzētais lēmums ir uzskatāms kā pārmērīgs pieteicējas tiesību ierobežojums.
[2.8] Pieteicēja neieņem valdes vai padomes locekļa amatu citos uzņēmumos.

[3] Reģistrs tiesā saņemtajā rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto. Papildus norādīts turpmāk minētais.
[3.1] Ja reģistrā tiek saņemts dienesta atzinums par nodokļu riskiem, tad reģistra valsts notāram jāatsaka izdarīt ierakstu komercreģistrā. Likumdevējs nav paredzējis reģistram tiesības vērtēt dienesta atzinuma par sabiedrības nodokļu riskiem pamatotību un lietderību. Ja reģistrā tiek saņemts dienesta atzinums par sabiedrības nodokļu riskiem, tad reģistra valsts notāram ir jāpieņem obligāts administratīvais akts – atteikt izdarīt ierakstu komercreģistrā. Tādējādi reģistra valsts notāram izskatāmajā gadījumā, pieņemot sākotnējo lēmumu, nebija rīcības brīvības attiecībā uz administratīvā akta saturu. Turklāt, pretēji pieteicējas norādītajam, reģistra galvenajam valsts notāram nebija pamata vērtēt tādus papildus apstākļus kā nodokļu parāda

nomaksu pēc atzinuma sastādīšanas.

[3.2] Tas, ka atzinumā dienests kā pamatojumu nodokļu risku konstatēšanai norādīja faktu, ka pieteicēja ieņem valdes locekļa amatu sabiedrībā, kurai uz atzinuma sastādīšanas brīdi bija nodokļu parāds, nemaina reģistra rīcību gadījumā, kad saņemts dienesta atzinums par konstatētiem nodokļu riskiem.

[3.3] Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" ir pamatoti ar paaugstinātu riska faktoru konstatēšanu. Tādējādi reģistram, neatkarīgi no atzinumā norādītajiem argumentiem un pamatojuma, kurā ietverts arī pieteikumā norādītā valdes locekļa risku izvērtējums, bija pienākums pieņemt sākotnējo lēmumu par izmaiņu reģistrācijas atteikumu.

[3.4] Lai gan dienesta atzinums ietekmē reģistra lēmuma saturu, to nav pienākums paziņot reģistra lēmuma adresātam (pieteicējai), kā arī pieteicējai nav paredzētas tiesības šādu atzinumu pārsūdzēt. Līdz ar to tas, ka pieteicēja nav iepazinusies ar atzinumu, neietekmē pieņemto lēmumu tiesiskumu.

[3.5] Konstatējot, ka dokumenti par personas (tostarp pieteicējas) iecelšanu valdes locekļa amatā atbilst normatīvo aktu prasībām un attiecīgajai personai nav piemēroti nekādi ierobežojumi valdes locekļa amata ieņemšanai, reģistra valsts notāram ir pienākums reģistrēt attiecīgās izmaiņas. Savukārt pieprasīt jebkādus paskaidrojumus no personas, tai stājoties valdes locekļa amatā, reģistrs nav tiesīgs.

[3.6] Pieteicēja no oficiāli publicētajiem normatīvajiem aktiem patstāvīgi ir tiesīga iepazīties ar to, kādi pienākumi pildāmi, stājoties valdes locekļa amatā.

[4] Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā rakstveida paskaidrojumā dienests pieteikumu neatzīst un uzskata to par nepamatotu, norādot turpmāk minēto.

[4.1] Nodokļu jomu regulējošie normatīvie akti dienestam neuzliek pienākumu brīdināt pieteicēju, ka tikai tāpēc, ka pieteicēja ieņems amatu sabiedrībā /Nosaukums B/, viņai var rasties jebkādi riski, tajā skaitā tiesības ieņemt valdes locekles amatu citā uzņēmumā vai arī pieprasīt paskaidrojumus minētās sabiedrības valdes maiņas gadījumā. Tieši pretēji, pieteicējai, pieņemot lēmumu kļūt par uzņēmuma amatpersonu, pašai bija jāapzinās riski, kādi var pastāvēt, ņemot vērā (noskaidrojot) iegūto informāciju – saistības un cita veida informāciju par minētā uzņēmuma saimniecisko darbību vai cita veida aktivitātēm saimnieciskās darbības ietvaros, ko pamato arī tiesu prakses atziņas, ka nodokļu iekasēšana balstās uz nodokļu maksātāja līdzdarbību ar nodokļu administrāciju, tādēļ nodokļu maksātājam pašam jābūt ieinteresētam nekavēt nodokļa saistības pārbaudi un iesniegt nodokļu administrācijai atbilstošus pierādījumus un paskaidrojumus, kā arī apstrīdēšanas un pārsūdzības stadijā norādīt konkrētus iebildumus par to, kur dienests, konstatējot lietas izlemšanai būtiskos apstākļus, ir kļūdījies.

[4.2] Līdzdarbības princips ir saistāms ar nodokļu maksātāja pienākumiem, kas vispārīgi ir atspoguļoti likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.pantā, kā arī nodokļu maksātāja pienākumi ir dažādi, tāpat šo pienākumu izpilde vai neizpilde var izpausties dažādos veidos un intensitātes pakāpēs. Tas nozīmē, ka atsevišķu darbību neveikšanai ir atšķirīgas tiesiskās sekas, ņemot vērā konkrētās darbības nozīmi procesā kopumā. Līdz ar to pieteicējai nav pamata uzskatīt, ka dienests vai reģistrs ir patvaļīgi atteicies reģistrēt sabiedrību /Nosaukums A/ komercreģistrā un pārsūdzētais lēmums ir uzskatāms kā pārmērīgs /pers. A/ tiesību ierobežojums.

[4.3] Atbilstoši tiesvedības laikā konstatētajam administratīvā akta pamatojumam, proti, dienesta sniegtajai informācijai, dienests pirms reģistra izdotā administratīvā akta konstatēja nodokļu riskus, kas ir izpaudušies kā sabiedrības /Nosaukums B/ nodokļa parāda esamība, kā arī sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersonas /pers. A/ noteiktu pasākumu neveikšana, kas nodrošinātu savlaicīgu nodokļu nomaksu valsts budžetā un uz informācijas sniegšanas brīdi reģistram varbūtību, ka amatpersona nespēs sekmīgi pārstāvēt komersantu sabiedrību /Nosaukums A/

[4.4] Rezumējot viedokli par sabiedrības /Nosaukums A/ nodokļu riskiem uz doto brīdi, dienests informē, ka uz paskaidrojumu sagatavošanas brīdi sabiedrībai /Nosaukums B/ aprēķināts nodokļu parāds 51,44 *euro*, nav samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis par 2022.gada decembri (samaksas termiņš ir 2023.gada 23.janvāris), sabiedrība /Nosaukums B/ ilgstoši neuzrāda veiktu darbību, nav norēķina kontu no 2020.gada 1.jūnija, nav nodarbināts neviens darbinieks no 2019.gada 20.decembra, nav reģistrēts norēķina konts kredītiestādē - slēgts 2020.gada 1.jūnijā.

Izvērtējot dienesta rīcībā esošo informāciju, konstatējams, ka sabiedrības /Nosaukums B/ nodokļu parāda samaksu ir veikusi sabiedrība /Nosaukums C/. Minētā uzņēmuma amatpersona ir /pers. B/, valdes loceklis, vienīgā amatpersona, pārstāv vienpersoniski, kas vienlaikus ir arī persona - dalībnieks, kuram pieder sabiedrības /Nosaukums A/ 55 daļas, kā arī atbilstoši sabiedrības /Nosaukums B/ gada pārskatā par 2022.gadu norādītajam ir sabiedrības /Nosaukums B/ valdes loceklis.

Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka /pers. B/ bija ieinteresēts sabiedrības /Nosaukums B/ turpmākai pastāvēšanai, faktiski nominējot fizisko personu /pers. A/ kļūt par sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersonu un secīgi jau šobrīd par sabiedrības /Nosaukums A/ dalībnieku (patiesā labuma guvēju), ar tiesībām pārstāvēt tikai atsevišķi. Secīgi, /pers. A/ kā sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersona nav veikusi darbības iepriekš konstatēto risku novēršanai, bet tās viņas vietā ir veikusi cita persona, kas ir pietiekams pamats uzskatīt, ka joprojām /pers. A/ iecelšanā par sabiedrības /Nosaukums A/ amatpersonu ir konstatējami nodokļi riski. Turklāt no dienesta puses nav konstatēti būtiski riski pieteiktajai sabiedrības /Nosaukums A/ adresei, bet gan ir būtiski riski pieteiktajai amatpersonai – pieteicējai. Tādējādi dienesta skatījumā tiek veicināta komercsabiedrību sistemātiska dibināšana, kas pēc noteikta laika rezultējas ar nodokļu maksātāju kā juridisko personu tekošo nodokļu saistību neizpildi un valsts institūciju administratīvā sloga – kontroles funkciju aspektā – palielināšanu.

[4.5] Tāpat bez ievērības nevar palikt apstāklis, ka dienestā 2022.gada 4.novembrī tika saņemts reģistra pieprasījums, ar lūgumu sniegt atzinumu par sabiedrību „Latvijas vējš" un sniegt informāciju, vai tiesību subjektam ir konstatēti nodokļu riski, kura izskatīšanas ietvaros dienests konstatēja, ka par komersanta dalībnieku tiek norādīta /pers. A/, tādējādi dienestam atkārtoti konstatējot, ka pieteiktajai amatpersonai ir nodokļu riski sabiedrības /Nosaukums B/ darbības laikā.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem, un sniedza paskaidrojumus, ka pieteicēja ir /pers. B/ sadarbības partnere un viņi kopā darbojas celtniecības nozarē. Nodokļu parāds sabiedrībā /Nosaukums B/ tika nomaksāts tad, kad parādījās nauda, uzņēmums netika novests līdz bankrotam, nekādas prettiesiskas darbības netika veiktas.

Reģistra un dienesta pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā, kā arī paskaidrojumā tiesai norādītiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Lietā pastāv strīds, vai Valsts ieņēmumu dienesta atzinumā norādītie apstākļi ir šķērslis sabiedrības ierakstīšanai komercreģistrā.

[7] Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.panta 5^{9}.punktu reģistrs sniedz informāciju dienestam par saņemtajiem pieteikumiem ierakstu izdarīšanai vai dokumentu reģistrācijai (pievienošanai lietai) reģistra vestajos reģistros šā likuma $4.^{16}$panta pirmajā daļā minētajos

gadījumos.

Saskaņā ar minētā likuma 4.[16]panta pirmās daļas 1.punktu reģistrs nosūta dienestam informāciju par saņemtajiem pieteikumiem ierakstu izdarīšanai vai dokumentu reģistrācijai (pievienošanai lietai) Uzņēmumu reģistra žurnālā, komercreģistrā, Eiropas ekonomisko interešu grupu reģistrā, pārstāvniecību reģistrā un biedrību un nodibinājumu reģistrā, ja pieteikumā norādītajā ierakstīšanai pieteiktajā juridiskajā adresē jau ir reģistrēti vairāki šajos reģistros reģistrētie tiesību subjekti, filiāles, ārvalstu komersantu vai organizāciju pārstāvniecības.

Pamatojoties uz minēto kārtību, reģistrs dienestam lūdzis sniegt atzinumu par nodokļu riskiem, jo konstatēja, ka pieteiktajā juridiskajā adresē /adrese/ jau ir reģistrēti vairāk nekā 9 tiesību subjekti, kopējais skaits 23.

Tiesa uzskata, ka reģistrs pamatoti vērsās dienestā ar lūgumu sniegt atzinumu, jo pieteikumā norādītajā ierakstīšanai pieteiktajā juridiskajā adresē jau ir reģistrēti vairāki šajos reģistros reģistrētie tiesību subjekti. Lai arī likumdevējs ir lietojis jēdzienu „vairāki", nenorādot konkrētu subjektu skaitli, tiesa uzskata, ka izskatāmajā gadījumā tas, ka adresē /adrese/ jau ir reģistrēti 23 subjekti, atbilst kritērijam „vairāki".

[8] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 26.punkts noteic, ka dienesta pienākums ir izvērtēt no reģistra saņemto informāciju par iesniegtajiem pieteikumiem ierakstu izdarīšanai komercreģistrā un 10 darbdienu laikā no šīs informācijas saņemšanas dienas sniegt atzinumu, norādot dienesta rīcībā esošo informāciju, kas liecina par tiesību subjekta nodokļu riskiem.

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.[16]panta septīto daļu, ja saņemts dienesta atzinums par tiesību subjekta nodokļu riskiem, reģistra valsts notārs pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt (pievienot lietai) dokumentus vai izdarīt ierakstu Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros.

No minētajām normām secināms, ka reģistra valsts notāram nav tiesības izvērtēt dienesta atzinuma pamatotību, bet tiesību normas nosaka pienākumu reģistram pieņemt obligātu administratīvo aktu – atteikumu reģistrēt dokumentus vai izdarīt ierakstu komercreģistrā, ja ir saņemts negatīvs dienesta atzinums, kurā secināts, ka pastāv nodokļu riski.

[9] No likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 26.punkta secināms, ka dienestam atzinums jāsniedz, norādot tā rīcībā esošo informāciju, kas liecina par tiesību subjekta nodokļu riskiem. Dienestam ir pamats sniegt negatīvu atzinumu, ja ir konstatējams objektīvs pamats, lai personai noteiktu ierobežojumu nodarboties ar saimniecisko darbību. Tādējādi atzinumā dienestam ir jāatspoguļo apstākļi, uz kuriem balstīts atzinuma secinājums par to, vai konkrētajam tiesību subjektam pastāv vai nepastāv nodokļu riski.

Likumā „Par nodokļiem un nodevām" nav dota nodokļu risku definīcija. Tāda ir atrodama uz minētā likuma pamata izdotajos Ministru kabineta 2018.gada 27.novembra noteikumos Nr.748 „Padziļinātās sadarbības programmas darbības noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.748), ar kuriem izveidota programma, lai veicinātu ciešāku un efektīvāku sadarbību starp godprātīgiem, atbildīgiem nodokļu maksātājiem un nodokļu administrāciju, mazinot administratīvo slogu.

Minēto noteikumu 2.1.apakšpunktā noteikts, ka nodokļu risks ir ar nodokļu maksātāja darbību, nodokļu vai finanšu uzskaites politiku un tās īstenošanu saistīts notikums, kura dēļ nodokļu maksātājs nav aprēķinājis, deklarējis un izpildījis savas tiesību aktos noteiktās nodokļu saistības.

Noteikumu Nr.748 14.punkts noteic, ka pie nodokļu riskiem pieskaitāmi: 1) darījumu riski – nodokļu riski, kas rodas nodokļu maksātāja veikto raksturīgo (konkrētā nodokļu maksātāja deklarētajam saimnieciskās darbības veidam atbilstošas saimnieciskās darbības) un neraksturīgo (konkrētā nodokļu maksātāja deklarētajam saimnieciskās darbības veidam neatbilstošas saimnieciskās darbības) darījumu rezultātā; 2) darbības riski – nodokļu riski, kas rodas, nodokļu maksātājam veicot saimniecisko darbību atbilstoši ārējo normatīvo aktu prasībām; 3) atbilstības riski – nodokļu riski, kas saistīti ar nodokļu maksātāja saistību izpildi, nodokļu deklarāciju korektu un laicīgu iesniegšanu, kā arī nodokļu korektu un laicīgu samaksu; 4) grāmatvedības uzskaites riski – nodokļu riski, kas saistīti ar pareizu darījumu iegrāmatošanu saskaņā ar grāmatvedības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un nodokļu maksātāja grāmatvedības organizācijas dokumentiem.

Noteikumi Nr.748 attiecas uz prasībām nodokļu maksātājiem nodokļu riska vadībā un tie nav piemērojami izskatāmajā lietā, tomēr ir skaidrs, ka starp nodokļu administrāciju un nodokļu maksātājiem ir jāpastāv vienotai izpratnei par nodokļu risku jēdzienu. Līdz ar to, vērtējot, vai dienesta atzinums satur informāciju par pieteicējas nodokļu riskiem, tiesa vadīsies no noteikumos Nr.748 ietvertās nodokļu riska definīcijas.

Novērtējot noteikumos Nr.748 dotās nodokļu risku definīcijas, tiesa secina, ka ar nodokļu risku izskatāmajā gadījumā saprotama iespēja, ka notiks notikums, kas negatīvi ietekmēs nodokļu iekasēšanu.

[10] Atzinumā dienests norāda, ka pieteikumā pieteiktā valdes locekle /pers. A/, šobrīd ir amatpersona sabiedrībā /Nosaukums B/, kurai uz atzinuma sniegšanas brīdi uzskaitīts nodokļu parāds 6720,88 *euro*. Atzinumā dienests izdarījis secinājumu, ka pieteicēja nav veikusi pasākumus, kas nodrošinātu savlaicīgu nodokļu samaksu valsts budžetā, un, iespējams, nespēs sekmīgi pārstāvēt arī sabiedrību /Nosaukums A/.

Lietā 2023.gada 15.septembrī sniegtajā rakstveida paskaidrojumā dienests norāda, ka uz šīs vēstules sagatavošanas brīdi sabiedrībai /Nosaukums B/ aprēķināts nodokļu parāds 51,44 *euro*, nav samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis par 2022.gada decembri, sabiedrība /Nosaukums B/ ilgstoši neuzrāda veiktu darbību, nav norēķina kontu no 2020.gada 1.jūnija, nav nodarbināts neviens darbinieks no 2019.gada 20.decembra. Dienests konstatē, ka sabiedrības /Nosaukums B/ nodokļu parāda samaksu ir veicis uzņēmums /Nosaukums C/. Minētā uzņēmuma amatpersona ir /pers. B/, valdes loceklis, vienīgā amatpersona, pārstāv vienpersoniski, kas vienlaikus ir arī persona - dalībnieks, kuram pieder sabiedrības /Nosaukums A/ 55 daļas, kā arī atbilstoši sabiedrības /Nosaukums B/ gada pārskatā par 2022.gadu norādītajam ir sabiedrības /Nosaukums B/ valdes loceklis. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka /pers. B/ bija ieinteresēts sabiedrības /Nosaukums B/ turpmākai pastāvēšanai, faktiski nominējot fizisko personu /pers. A/ kļūt par sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersonu un secīgi jau šobrīd par sabiedrības /Nosaukums A/ dalībnieku, ar tiesībām pārstāvēt tikai atsevišķi. Secīgi, /pers. A/ kā sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersona nav veikusi darbības iepriekš konstatēto risku novēršanai, bet tās vietā ir veikusi cita persona, kas ir pietiekams pamats uzskatīt, ka joprojām /pers. A/ iecelšanā par sabiedrības /Nosaukums A/ amatpersonu ir konstatējami nodokļi riski. Turklāt, lietā nav šaubu un no dienesta puses nav konstatēti būtiski riski pieteiktajai sabiedrības /Nosaukums A/ adresei, bet gan ir būtiski riski pieteiktajai amatpersonai – /pers. A/.

No minētajiem faktiem ir secināms, ka uz lietas izskatīšanas brīdi sabiedrības /Nosaukums B/ iepriekš norādītais nodokļu parāds 6720,88 *euro* ir nomaksāts, taču nav nomaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis par 2022.gada decembri 51,44 *euro* apmērā. Turklāt dienests uzskata, ka /pers. A/ kā sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersona nav veikusi darbības iepriekš konstatēto risku novēršanai, jo nodokļu parāda nomaksu veikusi cita persona, kas bija ieinteresēta sabiedrības /Nosaukums B/ turpmākai pastāvēšanai.

[11] Izvērtējot dienesta norādītos argumentus, tiesa nekonstatē apstākļus, kas norādītu uz pieteicējas nodokļu riskiem.

No Lursoft datu bāzes konstatējams, ka pieteicēja par sabiedrības /Nosaukums B/ valdes locekli iecelta 2022.gada 31.augustā un uz to brīdi sabiedrībai /Nosaukums B/ nodokļu parāds sastādīja 7269,23 *euro*. Minētais liecina, ka ne pieteicējas amata pienākumu pildīšanas laikā

komercsabiedrībai bija izveidojušies nokavētie nodokļu maksājumi. Savukārt uz šīs lietas izskatīšanas brīdi pieteicēja kā sabiedrības /Nosaukums B/ valdes locekle ir novērsusi dienesta atzinumā konstatēto pārkāpumu. Apstāklis, ka nodokļu parāda samaksu ir veicis uzņēmums /Nosaukums C/, kura valdes loceklis ir /pers. B/, nedot pamatu uzskatīt, ka pieteicēja kā sabiedrības /Nosaukums B/ amatpersona nav veikusi darbības iepriekš konstatēto risku novēršanai. Kā liecina Lursoft datu bāze /pers. B/ ir sabiedrības /Nosaukums B/ patiesā labuma guvējs, līdz ar to ir pašsaprotami, ka arī viņš bija ieinteresēts sabiedrības /Nosaukums B/ turpmākai pastāvēšanai.

Savukārt dienests nav norādījis uz pieteicējas kā sabiedrības /Nosaukums B/ valdes locekles veiktiem netipiskiem un aizdomīgiem darījumiem vai darījumiem ar fiktīvām komercsabiedrībām, nav norādījis uz pieteicējas iesaisti tādās darījumu ķēdēs, kas varētu liecināt par krāpšanu, nav konstatējis pārskatu vai deklarāciju neiesniegšanu vai kādus citus pārkāpumus vai notikumus, kas atsevišķi vai kopumā radītu aizdomas, ka jauna uzņēmuma dibināšana, kurā pieteicēja iecelta par amatpersonu, varētu būt saistīta ar iespējamu pieteicējas vai sabiedrības /Nosaukums A/ nolūku izvairīties no nodokļu nomaksas vai no atbildības par kādiem citiem sabiedrības /Nosaukums A/ pārkāpumiem nodokļu jomā.

Tāpat tiesa ņem vērā, ka ar riskiem saskaras ne tikai dienests, bet arī nodokļu maksātāji. Nodokļu parāda pastāvēšana pati par sevi nenozīmē pieteicējas vai citas personas ļaunprātību. Saimnieciskā darbība jebkurā gadījumā ietver dažādus finansiālus riskus, kas var iestāties ne tikai uzņēmumu vadības ļaunprātīgas rīcības gadījumā, bet saimnieciskās darbības rezultātā. Ne katra saimnieciskās darbības neveiksmīga uzsākšana vai pārtraukšana vērtējama kā nodokļu risks. Regulējuma mērķis nav izslēgt no komercdarbības jebkuru personu, kuras saimnieciskās darbības iecere piedzīvojusi neveiksmi. Tiesas ieskatā būtiski ir nodalīt saimnieciskās darbības neveiksmi no apzinātas ļaunprātības nodokļu jomā. Dienests nav konstatējis apstākļus, kas liecinātu, ka pieteicēja par sabiedrības /Nosaukums A/valdes locekli iecelta bez nodoma veikt saimniecisko darbību.

[12] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 26.punkts dienestam piešķir rīcības brīvību, jo dienestam, konstatējot nodokļu riskus, ir tiesības, nevis pienākums, sniegt negatīvu atzinumu. Tas nozīmē, ka dienestam, izvērtējot konkrētos apstākļus, ir jāizdara lietderības apsvērumi.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.pantam viens no būtiskiem lietderības apsvērumu satura aspektiem ir mērķis, kas būtu jāsasniedz ar lēmuma, šajā gadījumā atzinuma, pieņemšanu. Izdarot lietderības apsvērumus, jāizsver administratīvā akta nepieciešamība, lai sasniegtu leģitīmo mērķi, piemērotību šā mērķa sasniegšanai un administratīvā akta vajadzību.

Grozījumu anotācijā, ar kuru lietā piemērotais tiesiskais regulējums iekļauts likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" norādīts, ka likumprojekts paredz izveidot sadarbības mehānismu Valsts ieņēmumu dienesta un Uzņēmumu reģistra starpā, lai ierobežotu tādu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 1.panta 10.punktā noteikto subjektu – juridisko veidojumu dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzēju darbību, kuri nav iesnieguši Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par savu darbības veidu (*https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/84324C6A78C600C2C2258466003EF72F?OpenDocument#b*).

No regulējumā kopējā mērķa secināms, ka tas noteikts ar mērķi uzlabot komercdarbības vides drošību un veicināt ēnu ekonomikas mazināšanu.

Atzinumā nav atspoguļoti pietiekami lietderības apsvērumi, proti, tas, kāpēc šajā konkrētajā situācijā bija nepieciešams izdot šāda satura atzinumu, lai sasniegtu regulējuma mērķus. Lai konstatētu nodokļu risku pastāvēšanu, atzinumam ir jāsatur ne tikai secinājums, bet ir jābūt norādītiem apstākļiem, kuri secinājumu par nodokļu risku pastāvēšanu apstiprina.

Bez tam vērā ņemams, ka atzinums ierobežo Satversmes 106.pantā garantētās tiesības ikvienam brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Tāpēc tā pamatojumam jābūt tādam, kas attaisno būtisko ierobežojumu noteikšanu.

Ņemot vērā to, ka dienesta atzinumā šādu apstākļu nav un arī lietā konstatētie fakti par to neliecina, tiesa secina, ka dienesta atzinums nav pamatots un nepastāv šķēršļi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[13] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tā kā pieteikums tiek apmierināts, no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējai piespriežama valsts nodeva par pieteikumu iesniegšanu 30 *euro*.

Ņemot vērā, ka šajā administratīvajā lietā atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātā iestāde ir arī dienests un tieši dienesta nepamatotais atzinums par tiesību subjekta nodokļu riskiem ir novedis pie prettiesiska reģistra lēmuma, tad pieteicējai samaksātā valsts nodeva atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktam jāatlīdzina no Valsts ieņēmumu dienesta budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.– 251.pantu, 254.panta pirmo daļu un 289.– 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru sabiedrība /Nosaukums A/ tiktu ierakstīta komercreģistrā un **uzdot Uzņēmumu reģistram** viena mēneša laikā sprieduma spēkā stāšanās izdot attiecīgu administratīvo aktu.

Piespriest no Latvijas Republikas pusē pieaicinātā Valsts ieņēmumu dienesta par labu Zandai Zariņai samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Andersone